

UYUŞMAZLIK MAHKEMESİ

CEZA BÖLÜMÜ

ESAS NO : 1987/92

KARAR NO : 1987/96

ÖZET: Sıkıyönetimin kaldırılması durumunda, kamu davası açılmamış suçlara ilişkin davalara, 1402 sayılı Kanununun 23/3. maddesine göre bu bölgede kurulu sıkıyönetim askerî mahkemelerinde ve aynı Kanununun 13/b. maddesindeki "bağlantılı olma" koşulunun gerçekleşmemesi halinde de sıkıyönetimin devam ettiği bölgedeki sıkıyönetim askerî mahkemesinde bakılabileceği hk.

K A R A R

Davacı : K.H.

Sanıklar : Şahin Yücel, Efendi Bakır

O L A Y : 27.12.1980-30.12.1980 tarihleri arasında; maktül Abdülbari Demirci'nin de bulunduğu bir gurup şahsın jandarmaca gözaltına alındığı ve burada dövüldüğü daha sonra serbest bırakılan adı geçen şahsın 20.3.1981 günü öldüğü ileri sürülerek, efrada suimamele neticesi ölüme sebebiyet vermek suçundan dolayı Malazgirt C. Savcılığınca düzenlenen 8.1.1985 günlü, 1981/115 sayılı talepname ile sanıklar hakkında ilk soruşturma yapılması istenmiş, Malazgirt Sorgu Hakimliğince yapılan ilk soruşturma sonunda; 24.6.1983 gününde, 1981/2-1983/6 sayı ile; sanıkların efrada suimamele neticesinde ölüme sebebiyet vermek suçundan muhakemelerinin men'ine ancak efrada suimamele suçundan eylemlerine uyan TCK.nun 245. maddesi gereğince cezalandırmak üzere haklarındaki son soruşturmanın Malazgirt Asliye Ceza Mahkemesi'nde açılıp yapılmasına karar verilmiştir.

Malazgirt Asliye Ceza Mahkemesi; 30.10.1985 gününde, 1983/60-1985/115 sayı ile; sanıkların atılı suçtan dolayı mahkumiyetlerine karar vermiş, kararın temyizi üzerine Yargıtay 4. Ceza Dairesi; 2.11.1986 gününde, 1986/8911-9489 sayı ile; sanıklardan jan. Baş.Çvş. Şahin Yücel'in, suç tarihinde sıkıyönetim komutanlığı emrinde yakalama ve sorgulama timinde görev yaptığı ve sanıkların eylemlerinin sıkıyönetim hizmet ve görevleri ile ilgili bulunduğu anlaşılmakla, 1402 sayılı Kanununun 14/1. maddesi gereğince davaya bakmanın sıkıyönetim komutanlığı askerî mahkemesinin görevine girdiği, bu nedenle görevsizlik kararı verilmesi gerektiği gözetilmeden duruşmaya devam olunarak yazılı şekilde hüküm kurulması yasaya aykırı bulunarak temyiz istemi yerinde görülme suretiyle hükmün bozulmasına karar verilmiştir.

Malazgirt Asliye Ceza Mahkemesi; 4.3.1987 gününde, 1987/1-4. sayı ile; bozmaya uyarak, sanıklara atılı suçun vasıf ve mahiyeti nazara alınmak suretiyle mahkemelerinin görevsizliğine ve dosyanın sıkıyönetim askerî mahkemesine gönderilmesine karar vermiştir.

Diyarbakır 1 Nolu Sıkıyönetim Askerî Mahkemesi; 21.9.1987 gün, 1987/122

esas sayı ile; 1402 sayılı Kanunun 23. maddesine göre davada sıkıyönetim askerî mahkemesinin değil, adlî yargı yerinin görevli olduğu gerekçesiyle görevli yargı yerinin belirlenmesi için 2247 sayılı Kanunun 19. maddesine göre Uyuşmazlık Mahkemesi'ne başvuruda bulunulmasına karar vermiş ve dosya Diyarbakır Sıkıyönetim Askerî Savcılığı'nın 23.9.1987 günlü, 1987/1286 sayılı yazısı ekinde Uyuşmazlık Mahkemesi'ne gönderilmiştir.

İNCELEME VE GEREKÇE: Türk Ulusu adına yargı yetkisini kullanan Uyuşmazlık Mahkemesi Ceza Bölümü, Selahattin Metin'in Başkanlığı'nda, Mebrure Gözdemir, Adnan Hamzaoğulları, Uğur Tönük, Yavuz T. Özgen, Dr. Önder Ayhan ve Erkan Başeren'in katılmaları ile yaptığı 9.11.1987 günlü toplantıda geçici raportör Danıştay Tetkik Hakimi M. İlhan Dinç'in raporu ile dosyadaki belgeler okunduktan; toplantıya Cumhuriyet Başsavcısı yerine katılan Yardımcı Bekir Mavioğlu ile Askerî Yargıtay Başsavcısı yerine katılan Yardımcı Ertan Urunga'nın Adlî Yargı yerinin görevli olduğu yolundaki sözlü açıklamaları dinlendikten sonra gereği görüşülüp düşünüldü:

Suç, 27.12.1980 ile 30.12.1980 tarihleri arasında Muş İli Malazgirt İlçesinde işlenmiş olup, bu ilde işlenen suçlar yönünden görevli Elazığ 8. Kolordu ve Sıkıyönetim Komutanlığı Askerî Mahkemesi'nin kurulu bulunduğu Elazığ ilinde Sıkıyön tim 19.3.1986 tarihinde kaldırılmış, dosyanın intikal ettiği Diyarbakır Sıkıyönetim Askerî Mahkemesi'nin kurulu olduğu Diyarbakır'da da sıkıyönetim uygulaması 19.7.1987 tarihinde son bulmuştur.

Bu duruma göre görevli yargı yerinin belirlenmesinde 1402 sayılı Kanunun 23. ve 13/b. maddesinin gözönünde bulundurulması gerekir.

Sıkıyönetimin kaldırılması halinde sıkıyönetim askerî mahkemelerinin görev ve yetkilerini belirleyen 1402 sayılı Kanunun 23. maddesine; ^{göre} sıkıyönetimin kaldırılması durumunda sıkıyönetim askerî mahkemelerinde görülmekte bulunan davalar sonuçlandırılacak, kamu davası açılmamış dosyalar ile duruşmanın tatiline karar verilmiş davalar görevli ve yetkili merciiere intikal ettirilecektir.

Bu maddede açıklandığı üzere sıkıyönetimin kalkmasından sonra sıkıyönetim askerî mahkemelerine yeni bir kamu davası açılması veya görevsizlik kararı ile dahi olsa bu mahkemelere intikal eden davaların anılan mahkemelerde görülebilmesi kanunen mümkün değildir.

Olayda, Malazgirt Asliye Ceza Mahkemesi'nce verilen görevsizlik kararının 7.7.1987 tarihinde kesinleştiği, suçun işlendiği Elazığ ilinde sıkıyönetimin bu tarihten çok önce 19.3.1986 tarihinde kaldırıldığı, bu tarihten sonra bu ilde kurulu ve Muş ilinde işlenen suçlar yönünden de görevli ve yetkili sıkıyönetim askerî mahkemesine kamu davası açılmıyacağı, öte yandan bu ilde kurulu sıkıyönetim mahkemesinin kaldırılmasından sonra dosyanın intikal ettiği Diyarbakır Sıkıyönetim Askerî Mahkemesinde ise sanıklara atılı suçla ilgili ve bu mahkemenin el koyduğu suçla bağlantılı herhangi bir dava bulunmadığı ve 1402 sayılı Kanunun 13/b. madde-

desinde belirlenen bağlantı koşulunun da gerçekleşmediği anlaşılmış olmakla davanın Diyarbakır Sıkıyönetim Askerî Mahkemesi'nde de görülmesi mümkün değildir.

Bu nedenlerle davada adlî yargı yeri görevli bulunduğundan Malazgirt Asliye Ceza Mahkemesi'nin görevsizlik kararının kaldırılmasına karar verilmelidir.

SONUÇ : Anlaşmazlığın, niteliğine göre adlî yargı yerinde çözülmesi gerektiğine, bu nedenle Malazgirt Asliye Ceza Mahkemesi'nin 30.10.1985 günlü, 1983/60-1985/115 sayılı görevsizlik kararının kaldırılmasına, 9.11.1987 gününde kesin olarak oybirliğiyle karar verildi.

Başkan
Selahattin Metin

Üye
Mebrure Gözdemir

Üye
Adnan Hamzaoğulları

Üye
Uğur Tüfekçi

Üye
Yavuz T. Özgen

Üye
Dr. Önder Ayhan

Üye
Erkan Başeren

24/11

1/9